

Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

Inleiding

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) heeft recentelijk de editie 2025 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen gepubliceerd. De in editie 2025 aangepaste Richtlijnen zijn van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2025 (hierna: boekjaar 2025), tenzij anders is aangegeven. Eerdere toepassing wordt aanbevolen, tenzij in de Richtlijn anders is vermeld.

Deze factsheet bevat een overzicht van de belangrijkste gewijzigde bepalingen die van toepassing zijn voor boekjaar 2025. Wij gaan hierbij niet in op aanpassingen met betrekking tot bijzondere bedrijfstakken. Volledigheidshalve begint deze factsheet met een samenvatting van de belangrijkste wijzigingen in de Richtlijnen die voor het eerst van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024 (hierna: boekjaar 2024). Daarnaast zullen wij aandacht besteden aan overige ontwikkelingen, zoals duurzaamheidsrapportering.

Wij sluiten de factsheet af met een overzicht van de belangrijkste wijzigingen voor kleine rechtspersonen zoals opgenomen in de Richtlijnen voor micro- en kleine rechtspersonen, die tegelijkertijd met de Richtlijnen voor grote en middelgrote rechtspersonen zijn gepubliceerd.

Overzicht van de belangrijkste wijzigingen

Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024	Pagina
Verhoging van de grensbedragen	3
Pijler 2-winstbelastingen	4
Geldmiddelen in het kasstroomoverzicht	5
Verslaggeving bij onzekerheid over de continuïteit	5
Toepassing effectieve rentemethode bij waardering financiële instrumenten	7
Classificatie en presentatie van financiële instrumenten als eigen vermogen of als vreemd vermogen	7
Verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening	8
Presentatie en toelichting van langlopende overlopende activa en langlopende overlopende passiva	9
Verduidelijkingen inzake fusies en overnames	10

Belangrijke wijzigingen vanaf boekjaar 2025	Pagina
Personeelsbeloningen: vitaliteitsregelingen, regelingen voor vervroegde uittreding en pensioenregelingen en Wet toekomst pensioenen (WTP)	11
Presentatie van schulden	14
Toelichting liquiditeitsrisico financiële instrumenten	14
Verduidelijkingen inzake financiële vaste activa	14
Toelichten van onderhanden projecten	15
Landenrapportage	16
Stramien, algemene grondslagen en achtergronden en uitgangspunten bij de Richtlijnen	16

Overige ontwikkelingen	Pagina
Elektronisch deponeren	17
Duurzaamheidsrapportage	17
EU-taxonomieverordening	19

Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024

Verhoging van de grensbedragen

In 2024 zijn de grensbedragen inzake balanstotaal en netto-omzet met circa 25% verhoogd. Het derde groottecriterium, het gemiddeld aantal werknemers, is niet gewijzigd. De grensbedragen zijn bepalend voor het grootteregime.

Het grootteregime bepaalt onder meer welke wettelijke voorschriften en vrijstellingen gelden voor de inrichting en publicatie van de jaarrekening. Tevens is dit van belang voor welke bepalingen en vrijstellingen van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van toepassing zijn. De te onderscheiden grootteregimes zijn micro, klein, middelgroot of groot.

Door de verhoging van de grensbedragen kunnen meer rechtspersonen (blijven) gebruikmaken van de vrijstellingen voor micro-, kleine of middelgrote rechtspersonen.

Deze verhoogde grensbedragen zijn van toepassing op verslagjaren aangevangen op of na 1 januari 2024. De verhoogde grensbedragen kunnen ook worden toegepast voor verslagjaren aangevangen op of na 1 januari 2023. Daarbij kunnen de gewijzigde grensbedragen ook worden gehanteerd voor de vergelijkende cijfers ten behoeve van het bepalen van het grootteregime van het huidige verslagjaar. Het grootteregime voor jaarrekeningen over verslagjaren die zijn aangevangen vóór 1 januari 2023 worden dus op basis van de oude grensbedragen bepaald.

De RJ heeft in de bepalingen waar de grensbedragen worden genoemd aanpassingen gemaakt (onder meer Richtlijn 100.202 en 100.202a en Richtlijn 315.102a).

Nieuwe grensbedragen	Micro	Klein (indien niet micro)	Middelgroot (indien niet micro of klein)
Waarde van de activa	≤ EUR 450.000	≤ EUR 7,5 miljoen	≤ EUR 25 miljoen
Netto-omzet	≤ EUR 900.000	≤ EUR 15 miljoen	≤ EUR 50 miljoen
Gemiddeld aantal werknemers	< 10	< 50	< 250

Oude grensbedragen	Micro	Klein (indien niet micro)	Middelgroot (indien niet micro of klein)
Waarde van de activa	≤ EUR 350.000	≤ EUR 6 miljoen	≤ EUR 20 miljoen
Netto-omzet	≤ EUR 700.000	≤ EUR 12 miljoen	≤ EUR 40 miljoen
Gemiddeld aantal werknemers	< 10	< 50	< 250

Pijler 2-winstbelastingen

De Wet Minimumbelasting 2024 (of “Pijler 2”) is per 31 december 2023 in werking getreden en voor het eerst van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 31 december 2023. De bewerkstelligt dat de winst van multinationale groepen en binnenlandse groepen met een (geconsolideerde) jaarmzet van € 750 miljoen of meer, ten minste wordt belast tegen een effectief belastingtarief van 15%. De Pijler 2-modelregels zijn niet van toepassing op uitgesloten entiteiten, zoals overheidsentiteiten, non-profitorganisaties en pensioenfondsen.

Als een groep binnen de reikwijdte van de Wet minimum-belasting 2024 valt, moet de groep per jurisdictie waar zij actief is, beoordelen of het effectieve belastingtarief (naar Pijler 2-maatstaven) in de betreffende jurisdictie lager is dan 15%. Voor de vaststelling van het effectieve belastingtarief voor Pijler 2-doeleinden wordt als uitgangspunt aangesloten bij de financiële verslaggevingsstandaard die is gebruikt bij de totstand-koming van de geconsolideerde jaarrekening van de uiteindelijke moederentiteit (consolidatiecorrecties ter zake van intra-groeps-transacties dienen te worden geëlimineerd).

Wanneer het effectieve belastingtarief van groeps-entiteiten in een jurisdictie waar de onderneming met een of meerdere groepsentiteiten actief is, beneden het 15%-minimumniveau ligt, dan is er sprake van laagbelaste groepsentiteiten. In dat geval wordt het verschil tussen het effectieve belastingtarief en het 15%-minimumtarief bijgeheven op basis van internationaal overeengekomen mechanismen (te weten i. de binnenlandse bijheffing; ii. de inkomen-inclusiemaatregel; en iii. de onderbelaste-winstmaatregel). De verschuldigde bijheffing wordt voor elk land afzonderlijk berekend. Deze bijheffing staat ook wel bekend als top-up tax.

De nieuwe belastingwetgeving heeft ook gevolgen voor de verantwoording van winstbelastingen in de jaarrekening. De RJ heeft bepalingen met betrekking tot de Pijler 2-modelregels opgenomen in Richtlijn 272 ‘Belastingen naar de winst’. Deze bepalingen zien toe op:

- de verplichte uitzondering voor het verwerken van latente belastingvorderingen en -verplichtingen die verband houden met Pijler 2-winstbelastingen (Richtlijn 272.102a); en
- toelichtingen (zie hierna).

De volgende informatie met betrekking tot de (doorbelaste) Pijler 2-winstbelasting moet worden toegelicht (Richtlijn 272.717 en 272.718):

- dat gebruik is gemaakt van de verplichte uitzondering inzake de verwerking van latente belastingvorderingen en -verplichtingen die verband houden met Pijler2-winstbelastingen;
- de Pijler 2-belastinglast (of -bete), inclusief een eventuele Pijler 2-doorbelasting, verwerkt in de belastinglast of -bete;
- indien Pijler 2-winstbelastingen worden doorbelast, de wijze van doorbelasting; en
- in perioden waarin de Pijler 2-wetgeving is vastgesteld, dan wel daartoe materieel reeds op balansdatum is besloten, maar waarin de Pijler 2-wetgeving nog niet van kracht is, de verwachte effecten van de Pijler 2-wetgeving (dit kunnen zowel kwalitatieve als kwantitatieve effecten zijn tezamen met het inzicht in de status van de implementatie).

Geldmiddelen in het kasstroomoverzicht

Equivalenten van liquide middelen

De RJ heeft om de consistentie binnen de Richtlijnen te bevorderen de term 'op korte termijn zeer liquide activa' gewijzigd in de term 'equivalenten van liquide middelen'. Geldmiddelen is gedefinieerd als liquide middelen, direct opeisbare deposito's en equivalenten van liquide middelen. Equivalenten van liquide middelen zijn zeer courante activa die zonder beperkingen en eenvoudig zijn om te zetten in liquide middelen en waarvoor geen belangrijke risico's voor het optreden van waardeveranderingen bestaan (Richtlijn 360.102).

Aandelen kunnen in principe niet kwalificeren als equivalenten van liquide middelen, omdat geen sprake is van een vaste aflossingswaarde waardoor een materieel risico op waardemutaties zal bestaan. Dit geldt ook voor beursgenoteerde aandelen. Alleen in hoge uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld in het geval van preferente aandelen die op een contractueel vastgestelde datum in de zeer nabije toekomst zullen worden ingekocht en kort voor deze datum zijn verkregen, kunnen aandelen worden toegerekend aan de geldmiddelen. Beleggingen in geldmarktfondsen kunnen voldoen aan de definitie van geldmiddelen. Dit zal per geldmarktfonds moeten worden beoordeeld.

Debetsaldi op bankrekeningen

In beginsel is een schuld aan de bank in een kasstroomoverzicht onderdeel van de financieringsactiviteiten. De RJ heeft verduidelijkt wanneer een schuld aan de bank onderdeel is van de geldmiddelen in het kasstroomoverzicht (Richtlijn 360.102a). Als gebruik wordt gemaakt van een rekening-courantkrediet dat een integraal onderdeel is van het cashmanagement is het vereist om dergelijke posities op te nemen als onderdeel van de geldmiddelen in het kasstroomoverzicht. Deze rekening-courantposities zijn direct opeisbaar. De posities worden veelal gekenmerkt door het feit dat het rekeningssaldo vaak schommelt tussen positief en negatief. Dit is een indicatie dat een rekening-courantpositie wordt gebruikt voor het normale betalingsverkeer en daarmee integraal deel uitmaakt van het cashmanagement van een onderneming. In een dergelijke situatie zijn de mutaties in het rekening-courantkrediet qua aard vergelijkbaar aan mutaties in geldmiddelen.

Verslaggeving bij onzekerheid over de continuïteit

Er is sprake van onontkoombare discontinuïteit als er geen reële kans bestaat dat de rechtspersoon (een deel van) de bedrijfsactiviteiten zal kunnen voortzetten omdat hij niet meer op eigen kracht aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen en benodigde aanvullende medewerking van belanghebbenden niet kan worden verkregen (Richtlijn 170.103). Als er geen sprake is van onontkoombare discontinuïteit wordt de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling (Richtlijn 170.301). Bij toepassen van de continuïteitsveronderstelling kan dus sprake zijn van een materiële onzekerheid over de continuïteit. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de rechtspersoon niet meer op eigen kracht aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen en het nog niet voldoende aannemelijk is dat benodigde aanvullende medewerking van belanghebbenden zal worden verkregen, maar er wel een reële kans bestaat dat de rechtspersoon (een deel van) de bedrijfsactiviteiten zal kunnen voortzetten.

Als sprake is van zorgen over de continuïteit, maar er geen sprake is van een materiële onzekerheid wordt dit toegelicht indien dit noodzakelijk is voor het vereiste inzicht. Als sprake is van materiële onzekerheid over de continuïteit wordt dit toegelicht in de jaarrekening, waarbij ook een uiteenzetting wordt gegeven van de omstandigheden waarin de rechtspersoon verkeert (Richtlijn 170.305).

De RJ heeft een samenvattend schema opgenomen met betrekking tot de verslaggevingsvoorschriften per continuïteitsscenario's:

Continuïteitsscenario's en relevante verslaggevingsvoorschriften				
	Scenario 1: Geen onzekerheid over de continuïteit	Scenario 2: Zorgen over de conti- nuïteit maar geen materiële onzekerheid	Scenario 3: Materiële onzekerheid over de continuïteit	Scenario 4: Onontkoombare discontinuïteit
Omschrijving	Geen gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen rijzen of de rechtspersoon aan zijn verplichtingen kan voldoen.	Gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen rijzen of de rechtspersoon aan zijn verplichtingen kan voldoen, waarbij geen sprake is van onzekerheid van materieel belang of de mitigerende maatregelen voldoende zijn.	Gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen rijzen of de rechtspersoon aan zijn verplichtingen kan voldoen, waarbij sprake is van onzekerheid van materieel belang of de mitigerende maatregelen voldoende zijn. Wel bestaat een reële kans dat de rechtspersoon aan zijn verplichtingen kan voldoen. (Richtlijnen 170.103 en 302-304)	Er bestaat geen reële kans dat de rechtspersoon aan zijn verplichtingen kan voldoen. (Richtlijn 170.103)
Grondslagen	Jaarrekening op basis van continuïteitsveronderstelling. (Richtlijnen 170.101 en 105)			Jaarrekening op liquidatiebasis Richtlijnen 170.102, 105, 201-205 en 207)
Toelichting	Geen specifieke toelichting inzake continuïteit.	Belangrijke oordelen en schattingen (aard en veronderstellingen) en onzekerheden (aard en omvang), indien noodzakelijk voor het vereiste inzicht. (Richtlijn 110.129 en Richtlijn 135.203)	Toelichten dat materiële onzekerheid over de continuïteit bestaat, tezamen met een adequate uiteenzetting van de omstandigheden waarin de rechtspersoon verkeert. (Richtlijn 170.305) Belangrijke oordelen en schattingen (aard en veronderstellingen) en onzekerheden (aard en omvang), indien noodzakelijk voor het vereiste inzicht. (Richtlijn 110.129 en Richtlijn 135.203)	Onder mededeling van de invloed op vermogen en resultaat toelichten dat het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon niet wordt voortgezet. (Richtlijn 170.206) Gebruikelijke toelichtingsvereisten van Titel 9 Boek 2 BW. (Richtlijn 170.207) Specifieke toelichting met betrekking tot onontkoombare discontinuïteit. (Richtlijn 170.208)
	Indien sprake is van discontinuïteit zoals bedoeld in Richtlijn 170.104, dit feit toelichten onder mededeling van de mogelijke invloed op vermogen en resultaat. Tevens de aard van de (nog resterende) bedrijfsactiviteiten toelichten en, voor zover van toepassing, vermelden dat de rechtspersoon is opgericht voor bepaalde tijd (Richtlijn 170.104).			

Toepassing effectieve rentemethode bij waardering financiële instrumenten

De RJ heeft nieuwe bepalingen in de Richtlijnen opgenomen inzake de toepassing van de effectieve-rentemethode bij waardering van financiële instrumenten tegen de geamortiseerde kostprijs.

In de Richtlijnen was reeds bepaald dat als een wijziging van de contractuele voorwaarden van een financieel instrument resulteert in een belangrijke verandering van de economische realiteit met betrekking tot dat financiële instrument, de oorspronkelijke lening van de balans wordt verwijderd en de nieuwe lening wordt verwerkt (Richtlijn 290.702). Een eventueel verschil tussen de geamortiseerde kostprijs van de oorspronkelijke lening en de marktwaarde van de nieuwe lening wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt. In nagenoeg alle gevallen worden de transactiekosten direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Echter, in de Richtlijnen waren nog geen bepalingen opgenomen met betrekking tot het verwerken van een wijziging van de contractuele voorwaarden van een financieel instrument die niet resulteert in een belangrijke verandering van de economische realiteit. De RJ heeft hiervoor bepalingen opgenomen in Richtlijn 290 'Financiële instrumenten' (Richtlijnen 290.523a en 290.523b). Indien de contractuele kasstromen als gevolg hiervan wijzigen zijn de volgende twee verwerkingwijzen toegestaan:

- a) het effect van de gewijzigde contractuele kasstromen direct in het resultaat verwerken – de nieuwe boekwaarde is dan berekend gebaseerd op de gewijzigde contractuele kasstromen en de oorspronkelijke effectieve rentevoet;
- b) het effect van de gewijzigde contractuele kasstromen over de resterende verwachte looptijd van het financieel instrument in het resultaat verwerken door het aanpassen van de effectieve-rentevoet.

Bij de keuze van een verwerkingwijze houdt de rechtspersoon rekening met alle feiten en omstandigheden.

Bijlage 1 van Richtlijn 290 'Financiële instrumenten' en RJ-Uiting 2022-13 'Alinea's toepassing effectieve-rentemethode bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs' bevatten een uitgebreid voorbeeld van de toepassing van de effectieve-rentemethode.

Classificatie en presentatie van financiële instrumenten als eigen vermogen of als vreemd vermogen

De RJ heeft de classificatie en presentatie van financiële instrumenten als eigen vermogen of als vreemd vermogen verduidelijkt.

Classificatie in de enkelvoudige jaarrekening

De classificatie van een financieel instrument als eigen vermogen of als vreemd vermogen in de enkelvoudige jaarrekening kan worden gebaseerd op de juridische vorm van het instrument. Verduidelijkt is dat als een financieel instrument op basis van de juridische vorm in de enkelvoudige jaarrekening als eigen vermogen wordt geclassificeerd, terwijl het instrument op basis van de economische realiteit als vreemd vermogen geclassificeerd zou worden, het totaalbedrag van dat instrument als een afzonderlijke post binnen het eigen vermogen moet worden gepresenteerd (Richtlijn 240.207).

Daarnaast is verduidelijkt dat als sprake is van verschillende typen van dergelijke financiële instrumenten afzonderlijke presentatie in het eigen vermogen per type financieel instrument kan plaatsvinden, of dat het totaalbedrag van deze instrumenten als afzonderlijke post in de balans binnen het eigen vermogen wordt gepresenteerd, waarbij in de toelichting een uitsplitsing van het bedrag naar individuele instrumenten wordt opgenomen. In de toelichting wordt verder een specificatie opgenomen van het (totaal)bedrag, onderverdeeld naar de categorieën van het eigen vermogen zoals genoemd in artikel 373 lid 1 BW, en worden de belangrijkste voorwaarden van de instrumenten vermeld.

Winstafhankelijke betalingen

Winstafhankelijke betalingen zijn niet-discretionaire betalingen die alleen plaatsvinden als er voldoende winst is gemaakt in enig jaar na uitgifte van het instrument om de betaling (of een gedeelte van de betaling) over dat jaar te verrichten. Instrumenten met uitsluitend winstafhankelijke betalingen mogen naar keuze worden geclassificeerd als eigen vermogen of als vreemd vermogen. Om in aanmerking te komen voor deze verwerkingswijze mag een dergelijk instrument naast de winstafhankelijke betalingen geen aflossings- of andere verplichting hebben. Als er een verplichting is een betaling te doen wanneer er winst gemaakt wordt, en het te betalen bedrag hoger is dan de gemaakte winst, dan is deze betaling niet winstafhankelijk. Het betreffende instrument moet dan worden geclassificeerd als vreemd vermogen. De betaling wordt niet gesplitst in een deel dat wel en een deel dat niet winstafhankelijk is (Richtlijn 290.810).

Richtlijn 290.805 bevat aanvullende voorbeelden van deze financiële instrumenten en illustreert onder welke contractuele omstandigheden sprake is van eigen vermogen of van een financiële verplichting. Een wijziging van de grondslagen als gevolg van Richtlijnen 290.805-810 wordt verwerkt in overeenstemming met Richtlijn 140 'Stelselwijzigingen, schattingswijzigingen en foutenherstel'. Bij een stelselwijziging als gevolg van de Richtlijnen 290.805-810 behoeven de vergelijkende cijfers niet te worden aangepast (Richtlijn 290.1018).

Verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening

De RJ heeft Richtlijn 260 'Verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening' qua structuur verduidelijkt. De Richtlijn is ingedeeld naar:

- a) deelnemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiewaarde;
- b) deelnemingen gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde;
- c) consolidatie; en
- d) verwerking van intercompany-transacties in de jaarrekening van de deelneming.

Verder heeft de RJ inhoudelijke verduidelijkingen doorgevoerd voor:

- a) eliminatie van verliezen;
- b) presentatie van eliminatiebedragen; en
- c) eliminatie bij negatieve nettovermogenswaarde.

Ad a) Eliminatie van verliezen

Indien een rechtspersoon een actief of passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode, dient slechts resultaat voortvloeiend uit deze overdracht te worden verwerkt naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in die deelneming (proportionele resultaatbepaling). Er wordt dus géén resultaat voortvloeiend uit deze overdracht verwerkt naar rato van het relatieve belang dat de rechtspersoon heeft in die deelneming. Verduidelijkt is dat dit geldt voor zowel een winst als een verlies. Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van activa kan een aanwijzing zijn voor een bijzondere waardevermindering van vaste activa zoals bedoeld in Richtlijn 121 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa', of van een lagere opbrengstwaarde van voorraden zoals bedoeld in Richtlijn 220 'Vorraden'. In hoeverre een verlies moet worden verwerkt wordt bepaald door de toepasselijke Richtlijnen over bijzondere waardevermindering of lagere opbrengstwaarde. Dit bedrag van de eventuele waardevermindering komt niet (per definitie) overeen met het verlies op de intercompany-transactie.

Voor de volledigheid wordt vermeld dat indien een rechtspersoon een actief of passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde het intercompany-resultaat in beginsel direct en volledig wordt verwerkt (geen eliminatie), tenzij de transactie in wezen niet is gerealiseerd (Richtlijn 260.301).

Ad b) Presentatie van eliminatiebedragen

Intercompany-transacties kunnen worden onderverdeeld in downstream, sidestream en upstream transacties. In Richtlijnen 260.206 en 260.207 wordt verduidelijkt hoe de presentatie van eliminatiebedragen kan plaatsvinden:

Intercompany-transacties			
	Downstream	Sidestream	Upstream
Winst-en-verliesrekening	Het te elimineren intercompany-resultaat wordt ten gunste of ten laste gebracht van de post in de winst-en-verliesrekening waarin de intercompany-transactie is verwerkt (bijvoorbeeld de netto-omzet of de overige opbrengsten).	De eliminatiebedragen worden verwerkt in de post 'resultaat deelnemingen'.	
Balans	De eliminatiebedragen worden opgenomen in overlopende posten of door de waarde te verwerken in de post deelnemingen (indien van toepassing).		De eliminatiebedragen worden opgenomen in overlopende posten of door de waarde te verwerken in de post deelnemingen (indien van toepassing). Als alternatief kunnen de eliminatiebedragen ten gunste of ten laste worden gebracht van de waarde van het verkregen actief. In geval van een 100% deelneming leidt de intercompany-transactie dan niet tot een verschil tussen de boekwaarde van het actief in de enkelvoudige jaarrekening en de boekwaarde van het actief in de geconsolideerde jaarrekening.

De mogelijkheid om bij een downstream-sale het te elimineren intercompany-resultaat in mindering te brengen op het resultaat van de desbetreffende deelneming is komen te vervallen.

Ad c) Eliminatie bij negatieve nettovermogenswaarde

Richtlijn 260.204 verduidelijkt dat ook in de situatie dat de waarde van een deelneming bij waardering tegen nettovermogenswaarde negatief is of wordt, pas sprake is van realisatie van een transactieresultaat bij overdracht aan een derde of door afschrijving. Er is verduidelijkt dat ook indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode negatief is en de deelneming derhalve op nihil wordt gewaardeerd (Richtlijn 214.339), het elimineren van intercompany-resultaten aan de orde is zolang de betreffende activa nog niet aan derden zijn verkocht of anderszins gerealiseerd zijn. In dat geval worden de eliminaties als overlopende post opgenomen.

Presentatie en toelichting langlopende overlopende activa en langlopende overlopende passiva

De RJ heeft de presentatie en toelichting van langlopende activa en langlopende overlopende passiva verduidelijkt.

Als de overlopende activa een overwegend langlopende karakter heeft, worden deze onder de vaste activa gerubriceerd (Richtlijn 224.102). Indien overlopende activa afzonderlijk onder de vlottende activa in de balans worden opgenomen, wordt in de toelichting aangegeven tot welke bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (Richtlijn 224.106). Als overlopende activa worden samengevoegd met de overige vorderingen, wordt in de toelichting voor het totaal van de overige vorderingen aangegeven tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (artikel 2:370 lid 2 BW).

De RJ beveelt aan het kortlopende deel van de langlopende overlopende passiva te rubriceren als kortlopende schuld (Richtlijn 258.102). Als de overlopende passiva in een afzonderlijke rubriek onder de kortlopende schulden in de balans worden opgenomen, wordt in de toelichting aangegeven tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (Richtlijn 258.107). Als de overlopende passiva worden samengevoegd met de overige schulden, wordt voor het totaal van de overige schulden in de toelichting aangegeven tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (artikel 2:375 lid 2 BW).

Verduidelijkingen inzake fusies en overnames

In Richtlijn 216 'Fusies en overnames' zijn diverse verduidelijkingen aangebracht. De belangrijkste verduidelijkingen hebben betrekking op:

- transacties die geen deel uitmaken van de overname;
- belang van derden bij stapsgewijze overnames;
- omgekeerde verwatering leidend tot beschikkingsmacht;
- verwerking van negatieve goodwill die geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten; en
- toelichting van negatieve goodwill die geen betrekking heeft op toekomstige verliezen en lasten.

Ad a) Transacties die geen deel uitmaken van de overname

De RJ heeft bepalingen opgenomen voor het verwerken van transacties die als onderdeel van een overname worden overeengekomen, maar die in feite geen deel uitmaken van de overname. Als voorbeelden worden transacties genoemd die (1) in feite een bestaande relatie tussen de verkrijgende partij en de overgenomen partij afwickelen, en (2) werknemers of voormalige eigenaars van de overgenomen partij vergoeden voor toekomstige diensten. Op basis van de economische realiteit beoordeelt de verkrijgende partij of dergelijke transacties als afzonderlijke transacties moeten worden verwerkt (Richtlijn 216.201a).

Ad b) Belang van derden bij stapsgewijze overnames

De RJ heeft verduidelijkt hoe een eventueel belang van derden bij een stapsgewijze overname wordt bepaald. Bij een stapsgewijze overname wordt een eventueel belang van derden opgenomen voor het proportionele aandeel in de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op de overnamedatum, ook wanneer gekozen wordt om de identificeerbare activa en passiva van het reeds gehouden belang niet te herwaarderen (Richtlijn 216.204).

Ad c) Omgekeerde verwatering leidend tot beschikkingsmacht

Door 'omgekeerde verwatering' (een deelneming koopt eigen aandelen in van andere aandeelhouders waardoor het relatieve belang van de deelnemende rechtspersoon in die deelneming toeneemt) kan beschikkingsmacht worden verkregen. De RJ heeft verduidelijkt dat in dit geval sprake is van een stapsgewijze overname (Richtlijn 216.205).

Ad d) Verwerking van negatieve goodwill die geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten

De RJ heeft de verwerking in de winst-en-verliesrekening van negatieve goodwill die geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten meer 'principle-based' geformuleerd. Door deze formulering wordt meer recht gedaan aan de feitelijke situatie (Richtlijn 216.235).

Ad e) Toelichting van negatieve goodwill die geen betrekking heeft op toekomstige verliezen en lasten

In de Richtlijnen waren geen specifieke toelichtingsbepalingen opgenomen voor negatieve goodwill die geen betrekking heeft op toekomstige verliezen en lasten. De RJ heeft besloten dat voor zowel negatieve goodwill die geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen als voor negatieve goodwill die wel betrekking heeft op toekomstige verliezen en lasten in de toelichting worden opgenomen (Richtlijn 216.406):

- de perioden waarin de negatieve goodwill ten gunste van de winst-en-verliesrekening wordt gebracht;
- de post van de winst-en-verliesrekening waarin de bate in verband met de negatieve goodwill is verantwoord;
- een mutatieoverzicht over de verslagperiode van de boekwaarde van de negatieve goodwill;
- indien negatieve goodwill betrekking heeft op te verwachten toekomstige verliezen: een beschrijving van deze verliezen, het bedrag ervan en de periode waarin deze zich zullen voordoen.

Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2025

Personeelsbeloningen

Vitaliteitsregelingen

De RJ heeft in paragraaf 2 'Beloningen tijdens het dienstverband' van Richtlijn 271 'Personeelsbeloningen' wijzigingen opgenomen die betrekking hebben op de verslaggeving van zogenaamde vitaliteitsregelingen. *Vitaliteitsregelingen* zijn regelingen waarbij het recht bestaat op doorbetaalde afwezigheid voor een deel van de arbeidstijd.

Volgens paragraaf 2 van Richtlijn 271 dienen personeelsbeloningen tijdens het dienstverband, waaronder vitaliteitsregelingen, te worden geclassificeerd als een regeling waarin sprake is van 'opbouw van rechten' of 'geen opbouw van rechten'. Voor regelingen waarbij sprake is van opbouw van rechten dient een voorziening te worden verwerkt. Voor regelingen waarbij geen sprake is van opbouw van rechten worden de lasten in de winst-en-verliesrekening verwerkt op het moment dat ze zich voordoen ('duur loon').

Deze classificatiebepalingen zijn inhoudelijk niet gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op de *toepassing* van deze bepalingen op vitaliteitsregelingen. Als belangrijke wijzigingen kunnen de volgende nieuwe bepalingen worden genoemd:

- De beoordeling of voor een vitaliteitsregeling sprake is van opbouw van rechten (= voorziening) of geen opbouw van rechten (= geen voorziening) dient plaats te vinden op basis van de *economische realiteit* van de regeling, primair op basis van de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om van de regeling gebruik te kunnen maken. Als voorbeelden van voorwaarden kunnen worden genoemd een diensttijds en een leeftijdseis.
- Voor vitaliteitsregelingen met een *diensttijds* bepaalt de RJ dat in beginsel sprake is van opbouw van rechten waarvoor een voorziening dient te worden verwerkt in de jaarrekening, tenzij de diensttijds geen of slechts geringe economische betekenis heeft.
- Voor wat betreft een in een vitaliteitsregeling opgenomen *leeftijdseis* licht de RJ toe dat de economische betekenis hiervan deel uitmaakt van de beoordeling van de economische realiteit van de vitaliteitsregeling, maar de leeftijdseis op zichzelf leidt niet tot de conclusie of sprake is van een regeling met opbouw van rechten (= voorziening) of zonder opbouw van rechten (= geen voorziening).
- In geval voor vitaliteitsregelingen een voorziening wordt verwerkt omdat op basis van de economische realiteit sprake is van opbouw van rechten, dient deze voorziening te worden *opgebouwd over de periode waarover de rechten worden opgebouwd*. Normaliter betreft dit de periode van een dienstjareneis.

Voorbeeld

Werknemers kunnen vanaf de 65-jarige leeftijd en indien ze de 5 jaar daarvoor (dus vanaf 60-jarige leeftijd) steeds in dienst zijn geweest, ervoor kiezen om nog 80% van hun normuren te blijven werken tegen 90% van het salaris en met behoud van 100% van hun pensioenopbouw. Deze vitaliteitsregeling wordt vanwege de dienstjareneis in beginsel beoordeeld als een regeling met opbouw van rechten. Voor een 40-jarige werknemer geldt dat het recht (= de voorziening) wordt opgebouwd gedurende de 5 jaar voorafgaand aan het bereiken van de 65-jarige leeftijd (= de diensttijds), derhalve vanaf het moment dat de werknemer 60 jaar wordt. Op het moment dat de regeling ingaat, wordt voor een 62-jarige werknemer (die al minimaal 2 jaar werkzaam is bij de onderneming) de voorziening opgebouwd over de ('resterende') 3-jaars periode waarover de werknemer aan de diensttijds kan voldoen (er wordt voor een 62-jarige werknemer dus niet al een 2/5 deel van de verplichting verwerkt (geen backservice)).

De toepassing van deze wijzigingen kan betekenen dat volgens de nieuwe bepalingen een voorziening dient te worden verwerkt (opgebouwd) voor de vitaliteitsregeling, waar dat voorheen niet het geval was. Het omgekeerde is ook mogelijk.

De in vitaliteitsregelingen opgenomen voorwaarden zoals een diensttijdeis en de toegepaste opbouwperiode dienen te worden toegelicht.

Regelingen voor vervroegde uittreding

De RJ heeft in paragraaf 4 'Regelingen voor vervroegde uittreding' van Richtlijn 271 'Personeelsbeloningen' wijzigingen opgenomen die betrekking hebben op de verslaggeving van zogenaamde *regelingen voor vervroegde uittreding*. Regelingen voor vervroegde uittreding hebben (nagenoeg) *uitsluitend als doel* om te voorzien in door de onderneming te verrichten betalingen aan een fonds of werknemers, ter overbrugging van de tijd tot de ingangsdatum van het pensioen of de AOW en waarin *geen arbeidsprestaties* meer worden verricht.

Volgens paragraaf 4 van Richtlijn 271 dient voor een regeling voor vervroegde uittreding een verplichting (voorziening) te worden verwerkt voor de juridische en feitelijke verplichtingen o.a. jegens: (1) personeelsleden die al hebben geopteerd en (2) personeelsleden die onder de bestaande regeling al kunnen opteren maar dat nog niet hebben gedaan. De verplichting wordt opgenomen tegen het bedrag van de beste schatting van de verwachte uitgaven (tegen contante waarde). Die personeelsleden hoeven immers geen arbeidsprestaties meer te verrichten om van de regeling gebruik te maken. De bepalingen die betrekking hebben op de verplichting voor deze personeelsleden zijn inhoudelijk niet gewijzigd.

Daarnaast eist paragraaf 4 van Richtlijn 271 de verwerking van een verplichting voor personeelsleden die nog niet kunnen opteren maar dat tijdens de looptijd van de regeling waarvoor een feitelijke verplichting is aangegaan wel kunnen doen. Deze personeelsleden dienen feitelijk nog arbeidsprestaties te verrichten om in de toekomst van de regeling gebruik te kunnen maken. De wijzigingen in paragraaf 4 van Richtlijn 271 hebben betrekking op de verwerking van de verplichting voor deze personeelsleden, waaronder de bepaling van de opbouwperiode van de verplichting. Als belangrijke wijzigingen kunnen in dat kader de volgende nieuwe bepalingen worden genoemd:

- Er dient voor deze personeelsleden alleen een verplichting (voorziening) te worden opgenomen *gedurende de periode* dat in wezen het recht op uitkeringen wordt opgebouwd.
- Deze opbouwperiode dient te worden bepaald aan de hand van de *economische realiteit* van de regeling. De economische realiteit van de regeling dient te worden bepaald door (1) de voorwaarden die gelden om van de regeling gebruik te kunnen maken, zoals een diensttijdeis en (2) de looptijd van de regeling waarvoor een feitelijke verplichting is aangegaan. Als een regeling een diensttijdeis heeft die geen of slechts geringe economische betekenis heeft, wordt de opbouwperiode niet gebaseerd op de diensttijdeis. De RJ geeft in een appendix voorbeelden van de beoordeling van de economische realiteit van regelingen waarin sprake is van een diensttijdeis.

Voorbeeld van een regeling met een diensttijdeis met economische betekenis

Voor een tijdelijke regeling met een looptijd van 5 jaar geldt dat een werknemer recht op vervroegde uittreding heeft bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, mits de werknemer ten minste de 3 voorafgaande jaren onafgebroken in dienst is geweest bij de rechtspersoon. Voor een 60-jarige werknemer geldt dan dat het recht wordt opgebouwd gedurende de 3 jaar voorafgaand aan het bereiken van de 65-jarige leeftijd en de verplichting vanaf de 62-jarige leeftijd over deze 3 jaar wordt opgebouwd.

Voorbeeld van een regeling met een diensttijdeis met geringe of geen economische betekenis

Voor een tijdelijke regeling met een looptijd van 5 jaar geldt dat een werknemer recht op vervroegde uittreding heeft bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, mits de werknemer ten minste de 3 voorafgaande maanden onafgebroken in dienst is geweest bij de werkgever. De diensttijdeis van 3 maanden heeft in het kader van de regeling geringe of geen economische betekenis. Daarom is de periode dat de rechten in wezen worden opgebouwd de resterende diensttijd tot aan het bereiken van de leeftijdseis. Voor een 60-jarige werknemer geldt dan dat het recht wordt opgebouwd van 60 tot 65 jaar.

Voor de duidelijkheid wordt gemeld dat voor werknemers die niet binnen de looptijd van de regeling vallen, geen voorziening wordt opgebouwd (bijvoorbeeld voor een 58-jarige werknemer). Dit is ook van toepassing op voorbeeld 1.

De toepassing van deze wijzigingen in de verslaggevingsregels van de verwerking van vervroegde uittredingsregelingen in de jaarrekening, voor personeelsleden die nog kunnen opteren voor gebruik-making van de regeling kan onder andere tot gevolg hebben dat volgens de nieuwe bepalingen een voorziening over een andere periode dient te worden verwerkt (opgebouwd) dan de periode die is gehanteerd onder de huidige bepalingen. De contractuele en overige (feitelijke) afspraken inzake vervroegde uittredingsregelingen dienen opnieuw te worden beoordeeld.

De in regeling voor vervroegde uittreding opgenomen voorwaarden zoals een diensttijdeis en de toegepaste opbouwperiode dienen te worden toegelicht.

Pensioenregelingen en Wet toekomst pensioenen (WTP)

Op 1 juli 2023 is de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) ingegaan. Ondernemingen hebben gedurende een overgangperiode tot 1 januari 2028 de gelegenheid om bestaande pensioenregelingen (onder de tot 1 juli 2023 geldende Pensioenwet (PW)) aan te passen aan de vereisten van de WTP.

In het kader van de WTP heeft de RJ wijzigingen aangebracht in paragraaf 3 'Pensioenen' van Richtlijn 271 'Personeelsbeloningen' (voor grote en middelgrote rechtspersonen). De gewijzigde paragraaf 3 van Richtlijn 271 is van toepassing op alle pensioenregelingen die volgens de Nederlandse verslaggevingsregels (dus niet bijvoorbeeld volgens IAS 19 Employee Benefits) worden verwerkt. Dit omvat zowel regelingen onder de tot 1 juli 2023 geldende PW als regelingen onder de WTP.

Voorbeeld

In het Transitieplan is de onderneming met de pensioenuitvoerder in het kader van de overgang naar een nieuwe/aangepaste pensioenregeling die voldoet aan WTP per balansdatum een eenmalige compensatiebetaling overeengekomen. De onderneming dient uit dien hoofde een eenmalig bedrag te storten ter verhoging van de risicodelingsreserve in de (nieuwe/aangepaste) pensioenregeling. Deze toezegging dient per balansdatum te worden aangemerkt als 'aanvullende verplichting' waarvoor de onderneming een voorziening dient te verwerken in de jaarrekening.

De bepalingen, bijvoorbeeld ter zake het verwerken en waarderen van 'aanvullende verplichtingen' voor een verplichting aan de pensioenuitvoerder of werknemer, zijn inhoudelijk niet gewijzigd. De aanpassingen in de bepalingen maken duidelijk wat de impact van de WTP is/kan zijn op de verslaggeving van pensioen-toezeggingen onder de RJ, zoals:

- contractuele of feitelijke toezeggingen tot compensatie ('compensatiebetalingen') aan de pensioenuitvoerder of werknemer die een onderneming in het kader van de transitie naar een regeling volgens de WTP doet, kunnen afhankelijk van de vorm en voorwaarden tot een (nieuwe) 'aanvullende verplichting' (pensioen-voorziening) leiden; en
- verplichtingen (pensioenvoorzieningen) die onder de tot 1 juli 2023 geldende PW in de jaarrekening zijn verwerkt, kunnen ook na 1 juli 2023 of zelfs na 1 januari 2028 nog verwerkt moeten blijven (en mogen in dat geval niet vrijvallen).

De toepassing van de wijzigingen in de verslaggevingsregels van de verwerking van pensioentoezeggingen naar aanleiding van de WTP kan consequenties hebben voor de jaarrekening, in het bijzonder indien in het kader van de transitie 'aanvullende verplichtingen' moeten worden verwerkt. In dit kader wordt geadviseerd om kennis te nemen van het Transitieplan dat ondernemingen en pensioenuitvoerders in het kader van de overgang naar een regeling die voldoet aan de WTP uiterlijk 1 januari 2025 (verzekeraars en PPI's: 1 januari 2026) moeten zijn overeengekomen.

Presentatie van schulden

De RJ heeft in Richtlijn 254 'Schulden' de situatie verduidelijkt waarbij op balansdatum wel wordt voldaan aan de leningsvoorwaarden van de langlopende

leningsovereenkomst, maar verwacht wordt dat binnen 12 maanden na balansdatum niet meer zal worden voldaan aan de leningsvoorwaarden. Als dit het geval is, wordt de schuld gerubriceerd als langlopend. Als alternatief is het echter toegestaan de schuld te rubriceren als kortlopend (Richtlijn 254.307a). Toepassing van dit laatste alternatief moet worden toegelicht. De gekozen presentatiemethode dient consistent te worden toegepast.

Toelichting liquiditeitsrisico financiële instrumenten

In Richtlijn 290 'Financiële instrumenten' zijn toelichtingsbepalingen opgenomen met betrekking tot het rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico. Inzake het liquiditeitsrisico is een nieuwe bepaling toegevoegd (Richtlijn Richtlijn 290.918a). Hierin wordt geduïd dat het van belang kan zijn om informatie te verschaffen omtrent contractuele regelingen en het zakelijk doel hiervan, als de risico's die voortvloeien uit (het wegvallen van) dergelijke regelingen van betekenis zijn voor de beoordeling van de liquiditeitspositie van de rechtspersoon. Voorbeelden van dergelijke regelingen kunnen zijn 'factoring', 'reverse factoring', 'krediet faciliteiten' en 'master netting agreements'.

Verduidelijkingen inzake financiële vaste activa

De RJ heeft de structuur van Richtlijn 214 'Financiële vaste activa' aangepast om daarmee de toegankelijkheid te vergroten. Daarnaast zijn enkele verduidelijkingen in de Richtlijn aangebracht. De verduidelijkingen hebben betrekking op:

- a) deelnemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiewaarde; en
- b) omvang voorziening deelneming.

Met deze aanpassingen worden geen inhoudelijke wijzigingen beoogd.

Toelichten van onderhanden projecten

De RJ heeft om de consistentie binnen de Richtlijnen te bevorderen de toelichtingsbepalingen in Richtlijn 221 'Onderhanden projecten' aangepast om deze aan te laten sluiten op de toelichtingsbepalingen in Richtlijn 270 'Winst-en-verliesrekening'. De aard van de belangrijke prestatieverplichtingen moet worden toegelicht en de toelichtingen moeten per belangrijke prestatieverplichting worden gegeven (Richtlijn 221.414).

Ad a) Deelnemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiewaarde

Wanneer een deelneming volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, moet de waardering plaatsvinden tegen nettovermogenswaarde. Verduidelijkt is dat uitsluitend als de nettovermogenswaarde niet kan worden vastgesteld, waardering op basis van zichtbaar eigen vermogen is toegestaan (Richtlijn 214.402).

Ad b) Omvang voorziening deelneming

De RJ heeft verduidelijkt dat de omvang van de voorziening voor deelnemingen met een negatieve vermogenswaarde afhankelijk is van de aard van de aansprakelijkheid en wordt bepaald op basis van de algemene bepaling in Richtlijn 252 'Voorzieningen, niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa'.

Als de vermogenswaarde van de deelneming negatief is geworden, wordt de deelneming op nihil gewaardeerd. Als de deelnemende rechtspersoon andere langlopende belangen heeft in de deelneming die als uitbreiding van de netto-investering in de deelneming worden aangemerkt, dan wordt de negatieve vermogenswaarde van de deelneming op deze belangen in mindering gebracht tot maximaal de negatieve vermogenswaarde. Voor zover na afboeking van de hiervoor bedoelde posten nog vorderingen openstaan, wordt beoordeeld of een verdere waardevermindering dient te geschieden op basis van Richtlijn 290 'Financiële instrumenten'. Als daarna nog een negatieve vermogenswaarde overblijft, gaat de deelnemende rechtspersoon na of hij een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om de deelneming tot betaling van zijn schulden in staat te stellen. Als dat het geval is, wordt een voorziening deelneming verwerkt voor zover de deelnemende rechtspersoon een waarschijnlijke uitstroom van middelen verwacht en hij de omvang daarvan betrouwbaar kan vaststellen (Richtlijn 214.419).

Richtlijn 221.414: In de jaarrekening dient het volgende te worden opgenomen:

- a. de opbrengsten uit onderhanden projecten die in de periode in de winst-en-verliesrekening zijn verantwoord;
- b. de aard van belangrijke prestatieverplichtingen;
- c. per belangrijk type prestatieverplichting de gebruikte methode voor de verantwoording van projectopbrengsten in de winst-en-verliesrekening; en
- d. per belangrijk type prestatieverplichting de methode van toerekening van opbrengsten aan verslagperioden, waaronder de wijze van vaststelling van de mate van voltooiing van opdrachten.

Daarnaast is verduidelijkt dat middelgrote rechtspersonen die op grond van BW 2 Titel 9 artikel 397 lid 3 posten in de winst-en-verliesrekening samentrekken tot de post 'bruto-bedrijfsresultaat', zijn vrijgesteld van het toelichten van de opbrengsten uit onderhanden projecten die in de periode in de winst-en-verliesrekening zijn verantwoord, tenzij opbrengsten uit onderhanden projecten een belangrijke opbrengstcategorie vormen. In dat geval is het toegestaan om de toelichting van elke belangrijke opbrengstcategorie niet in bedragen maar in percentages van de totale opbrengsten te vermelden (Richtlijn 270.601).

Landenrapportage

De RJ heeft de bestaande Richtlijn 500 'Landen-informatie - rapportage van betalingen aan overheden ('country-by-country-reporting')' uitgebreid vanwege de implementatie begin 2024 van de Europese Richtlijn openbaarmaking winstbelasting in de Nederlandse wetgeving (paragraaf 4 van Richtlijn 500). Tegelijkertijd is Richtlijn 500 geherstructureerd en is de titel aangepast naar 'Landenrapportage ('country-by-country-reporting')'.

De genoemde implementatie heeft plaatsgevonden via het Implementatiebesluit Richtlijn openbaarmaking winstbelasting. Dit Besluit is, afgezien van enkele specifieke vrijstellingen, van toepassing op:

- NV's;
- BV's;
- VOF's en CV's waarvan alle vennoten die volledig jegens schuldeisers aansprakelijk zijn voor de schulden, kapitaalvennootschappen naar buitenlands recht zijn;

een en ander voor zover deze vennootschappen (zelfstandig of als uiteindelijke moedermaatschappij) gedurende twee opeenvolgende verslagjaren een (geconsolideerde) netto-omzet hebben behaald van meer dan € 750 miljoen.

Deze vennootschappen moeten jaarlijks een (geconsolideerd) verslag inzake de winstbelasting opstellen en deponeren bij het handelsregister, en moeten dit verslag daarnaast ook in elektronisch formaat beschikbaar stellen op hun website. De genoemde verplichting geldt voor verslagjaren die beginnen op of na 22 juni 2024.

Het verslag inzake de winstbelasting vermeldt onder meer de inkomsten, het resultaat vóór belastingen, de toerekenbare winstbelasting (per fiscale jurisdictie), de betaalde winstbelasting (per fiscale jurisdictie) en de cumulatief ingehouden winsten. Het verslag behoeft niet te worden gecontroleerd door een accountant.

Stramien, algemene grondslagen en achtergronden en uitgangspunten bij de Richtlijnen

Bij het ontwikkelen van de Richtlijnen hanteert de RJ een aantal algemene uitgangspunten. De RJ heeft daarbij mede gebruik gemaakt van het Stramien dat sindsdien ook is opgenomen als bijlage (930) bij de RJ-bundel.

De RJ heeft geconstateerd dat het Stramien thans op bepaalde punten niet meer geheel aansluit bij ontwikkelingen in de Nederlandse verslaggevingspraktijk en de werkwijze van de RJ, maar heeft tegelijkertijd geconstateerd dat bepaalde conceptuele onderdelen van het Stramien nog steeds relevant zijn.

De relevante onderdelen van het Stramien worden behouden in de RJ-bundel, maar niet in de vorm van een separaat Stramien (930). De RJ heeft besloten om het Stramien als bijlage bij de RJ-bundel te laten vervallen.

De belangrijke bepalingen uit het Stramien worden behouden door deze op te nemen in Afdeling 1 'Algemene grondslagen'. Verder worden bepaalde conceptuele uitgangspunten, die aan het opstellen en vormgeven van (Richtlijnen voor de) jaarverslaggeving ten grondslag liggen, opgenomen in een nieuwe inleidende algemene paragraaf getiteld 'Achtergrond en uitgangspunten bij de Richtlijnen'.

Met de aanpassingen worden geen inhoudelijke wijzigingen beoogd en blijven de conceptuele uitgangspunten van de Richtlijnen behouden.

Overige ontwikkelingen

Elektronisch deponeren

Vanaf boekjaar 2025 zijn alle rechtspersonen verplicht om hun jaarrekening elektronisch via Standard Business Reporting (SBR) bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KVK) te deponeren. Het Besluit elektronische deponering handelsregister wordt naar verwachting in 2024 aangepast om dit mogelijk te maken. Tot nu toe zijn bepaalde categorieën rechtspersonen, waaronder grote rechtspersonen en hun middelgrote dochterondernemingen, uitgezonderd van de verplichting om elektronisch via SBR te deponeren.

Voor meer informatie zie [Uitbreiding elektronische deponering handelsregister | Standard Business Reporting \(sbr-nl.nl\)](#)

Duurzaamheidsrapportage

Inleiding

Eind 2022 heeft de EU de Richtlijn duurzaamheidsrapportage (CSRD) gepubliceerd. De Richtlijn beschrijft de hoofdlijnen van in het bestuursverslag te verstrekken niet-financiële informatie. Daarnaast geeft de Richtlijn de bevoegdheid aan de Europese Commissie om standaarden voor duurzaamheidsrapportage vast te stellen. Deze standaarden vormen een nadere uitwerking van de rapporteringsbepalingen uit de Richtlijn. Het opstellen van deze standaarden (European Sustainability Reporting Standards, afgekort ESRS) is belegd bij de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). De uit hoofde van de Richtlijn en deze standaarden te verstrekken niet-financiële informatie in het bestuursverslag, is onderworpen aan 'assurance met een beperkte mate van zekerheid', afgegeven door een accountant of (lidstaatoptie) een onafhankelijke verlener van assurediensten. Het voornemen is om het vereiste niveau van assurance in de toekomst op te voeren naar een 'redelijke mate van zekerheid'.

Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van de EU-Richtlijn omvat grote beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde ondernemingen, alsmede middelgrote en kleine beursgenoteerde ondernemingen (met uitzondering van micro-ondernemingen). De invoering van de Richtlijn verloopt in vier fasen:

- rapportage vanaf boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024 voor grote organisaties van openbaar belang en grote uitgevende instellingen met meer dan 500 werknemers;
- rapportage vanaf boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2025 voor overige grote ondernemingen;
- rapportage vanaf boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2026 voor beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (met uitzondering van micro-ondernemingen), en voor kleine en niet-complexe kredietinstellingen en verzekerings-captives;
- rapportage vanaf boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2028 voor ondernemingen uit derde landen met een netto-omzet in de EU van meer dan € 150 miljoen en met ten minste één dochteronderneming in de EU die binnen het toepassingsgebied van de EU-Richtlijn valt of één bijkantoor in de EU met een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen.

Implementatie in Nederlandse wetgeving

De implementatie van de EU-Richtlijn in de Nederlandse wetgeving is medio 2023 gestart. De implementatie verloopt via twee parallelle routes, te weten:

1. Wetsvoorstel implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering: dit behandelt specifiek de eisen voor accountants en accountantsorganisaties die de duurzaamheidsinformatie moeten controleren, en de uitbreiding van de transparantieplichtingen voor beursondernemingen.
2. Ontwerp Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering: dit behandelt specifiek het toepassingsgebied van de duurzaamheidsrapportering, de ingangsdata en de rapportage-eisen voor ondernemingen die binnen het toepassingsgebied vallen.

Het wetsvoorstel is in augustus 2024 verstuurd naar de Tweede Kamer voor behandeling en vaststelling. Het ontwerpbesluit is in juni 2024 verstuurd naar het Parlement in het kader van een zogeheten voorhangprocedure. Na beoordeling door het Parlement en eventuele aanpassingen, zal het ontwerpbesluit voor advies aan de Raad van State worden gezonden. Naar verwachting zullen wet en besluit eind 2024 definitief worden vastgesteld en gepubliceerd.

In het genoemde ontwerpbesluit heeft de Nederlandse wetgever ervoor gekozen om het toepassingsgebied gelijk te houden aan dat van de EU-Richtlijn. Dit zou betekenen dat de duurzaamheidsrapportering in Nederland van toepassing wordt voor de rechtsvormen N.V., B.V., V.O.F. en C.V. (voor zover alle vennoten die volledig jegens schuldeisers aansprakelijk zijn voor de schulden, kapitaalvennootschappen naar buitenlands recht zijn), alsmede banken en verzekeraars (ongeacht hun rechtsvorm).

Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage (ESRS)

De Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage (ESRS) schrijven voor dat de te rapporteren informatie begrijpelijk, relevant, representatief, verifieerbaar en vergelijkbaar is, en op een getrouwe wijze wordt weergegeven. De standaarden specificeren welke informatie ondernemingen moeten verschaffen over:

- Ecologische factoren ('environment'), waaronder mitigatie van klimaatverandering, adaptatie aan klimaatverandering, water en mariene hulpbronnen, het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie, verontreiniging en biodiversiteit en ecosystemen. Dit zijn de 6 milieudoelstellingen die ook zijn genoemd in de EU-taxonomieverordening.
- Sociale factoren ('social'), waaronder gelijke behandeling en kansen voor iedereen, arbeidsomstandigheden en eerbiediging van mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratische beginselen en normen die zijn vastgelegd in het Internationaal Statuut van de Rechten van de Mens en andere belangrijke mensenrechtenverdragen.
- Governance factoren ('governance'), waaronder de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen van de onderneming, de belangrijkste kenmerken van de interne controle- en risicobeheersingssysteem van de onderneming, de bedrijfsethiek en de bedrijfscultuur, de politieke betrokkenheid van de onderneming, het beheer en de kwaliteit van de relaties met klanten, leveranciers en de gemeenschappen die gevolgen ondervinden van de activiteiten van de onderneming.

Eind 2023 heeft de EU een eerste serie van 12 standaarden (bestaande uit twee algemene standaarden en tien thematische standaarden over ecologische, sociale en governance onderwerpen) gepubliceerd als een gedelegeerde verordening. De standaarden hebben daarmee rechtstreekse werking in de lidstaten. De ingangsdatum van de standaarden is gelijk aan de ingangsdatum van de Richtlijn duurzaamheidsrapportage.

Ondersteuning implementatie

Europese Commissie

Begin augustus 2024 heeft de Europese Commissie een set met 90 veelvoorkomende vragen over de (implementatie van de) Richtlijn gepubliceerd. De vragen behandelen met name het toepassingsgebied van de Richtlijn en de vrijstellingen, de assurance inzake de toelichtingen, en praktische kwesties rondom de te verstrekken toelichtingen. Deze publicatie ondersteunt ondernemingen bij het implementeren van de Richtlijn in hun toekomstige verslaggeving.

EFRAG

Eind mei 2024 heeft EFRAG een drietal implementatierichtlijnen gepubliceerd. Deze richtlijnen zijn niet bindend, maar zijn bedoeld om ondernemingen ondersteuning te bieden bij de implementatie van enkele belangrijke principes uit de 12 standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Het gaat daarbij om de onderwerpen 'dubbele materialiteit', 'waardeketen' en 'datapunten in de standaarden'.

Verder is EFRAG eind 2023 gestart met het verzamelen en beantwoorden van vragen over de implementatie van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage. De gepubliceerde antwoorden hebben geen bindende status, maar kunnen wel ondersteuning bieden bij de implementatie van de ESRS. Tot en met september 2024 zijn bijna 100 vragen met antwoorden gepubliceerd.

Begin 2024 heeft EFRAG ontwerp-standaarden gepubliceerd voor beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (LSME) en voor niet-beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (VSME). De VSME-standaard is specifiek bedoeld voor vrijwillige toepassing door kleine en middelgrote ondernemingen die zelf niet binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn duurzaamheidsrapportage vallen, maar hier wel mee te maken kunnen krijgen omdat ze bijvoorbeeld deel uitmaken van de waardeketen van ondernemingen die binnen het toepassingsgebied vallen.

Daarnaast zal EFRAG de komende jaren nog aanvullende standaarden opstellen voor ondernemingen uit derde landen en sectorspecifieke standaarden.

EU-taxonomieverordening

Toepassingsgebied

Vanaf 1 januari 2022 (de facto vanaf boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2021) dienen grote OOB's met meer dan 500 werknemers, die op grond van het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie (Bbnfi) een niet-financiële verklaring moeten opnemen in het bestuursverslag, aanvullende toelichtingen op het gebied van duurzaamheid te verstrekken in deze verklaring.

De aanvullende toelichtingseisen vloeien voort uit de EU-taxonomieverordening en daarmee samenhangende gedelegeerde verordeningen, die alle rechtstreekse werking hebben in de lidstaten. In Richtlijn 400.3015 wordt gewezen op additionele verplichtingen voor de inhoud van de niet-financiële verklaring.

Het toepassingsgebied van de EU-taxonomieverordening zal in de nabije toekomst worden uitgebreid. Wanneer het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering (zie: 'Duurzaamheidsrapportage') van kracht wordt, zal het Bbnfi gelijktijdig worden ingetrokken. Het toepassingsgebied van de EU-taxonomieverordening zal voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024 in principe gelijk zijn aan het toepassingsgebied van het Implementatiebesluit.

Uitgangspunten en doelstelling EU-taxonomieverordening

De EU-taxonomieverordening is onderdeel van de door de EU getroffen maatregelen op het gebied van duurzaamheid en duurzaamheidsrapportage, en bevat onder meer een opsomming van economische

activiteiten die als ecologisch duurzaam ('groen') kunnen worden aangemerkt. De toelichtingseisen worden gefaseerd ingevoerd voor niet-financiële ondernemingen en voor financiële ondernemingen. Uitgangspunt van de EU-taxonomieverordening is dat de binnen het toepassingsgebied vallende ondernemingen in hun niet-financiële verklaring informatie opnemen over hoe en in welke mate de activiteiten van de onderneming verband houden met economische activiteiten die als ecologisch duurzaam kunnen worden aangemerkt. Dit dient te geschieden aan de hand van voorgeschreven kritische prestatie-indicatoren (KPI's) per soort onderneming. In dat kader moet worden getoetst in welke mate de economische activiteiten van de onderneming bijdragen aan een zestal milieudoelstellingen, te weten:

1. mitigatie van klimaatverandering;
2. adaptatie aan klimaatverandering;
3. duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen;
4. transitie naar een circulaire economie;
5. preventie en bestrijding van verontreiniging; en
6. bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

Voor de toetsing aan deze zes milieudoelstellingen publiceert de Europese Commissie via gedelegeerde verordeningen een lijst met economische activiteiten die het potentieel hebben om ecologisch duurzaam te zijn (voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten) en de zogenaamde 'technische screeningcriteria' voor deze economische activiteiten. Om een economische activiteit te classificeren als ecologisch duurzaam (op de taxonomie afgestemde activiteit), moet deze zowel voldoen aan de 'technische screeningcriteria' als aan de 'minimumgaranties'. De technische screeningcriteria komen overeen met vereisten die aangeven dat een economische activiteit substantieel bijdraagt aan één of meer van de zes milieudoelstellingen, en deze activiteit geen ernstig afbreuk doet aan één van de andere milieudoelstellingen. De minimumgaranties hebben betrekking op de procedures die een onderneming toepast om in overeenstemming te handelen met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, en omvatten met name de eerbiediging van mensenrechten, het tegengaan van corruptie, de naleving van belastingwetgeving en eerlijke concurrentie.

Toelichtingen door financiële ondernemingen

Vanaf 1 januari 2024 (de facto voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2023) moeten financiële ondernemingen, die binnen het toepassingsgebied van de EU-taxonomieverordening vallen, voor de eerste twee milieudoelstellingen het volgende toelichten:

- (voor vermogensbeheerders) de overeenkomstig bijlagen III, IV en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor kredietinstellingen) de overeenkomstig bijlagen V, VI en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor beleggingsondernemingen) de overeenkomstig bijlagen VII, VIII en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor verzekerings- en herverzekeringsondernemingen) de overeenkomstig bijlagen IX, X en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- voor de in 2023 toegevoegde activiteiten (kernenergie en fossiel gas) voor de eerste twee milieudoelstellingen en voor andere activiteiten voor alle zes milieudoelstellingen:
  - het aandeel in de totale activa van blootstellingen aan niet voor de taxonomie in aanmerking komende en aan voor de taxonomie in aanmerking komende economische activiteiten;
  - de kwalitatieve informatie als bedoeld in bijlage XI van de gedelegeerde verordening.

Vanaf 1 januari 2026 (de facto voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2025) moeten financiële ondernemingen die binnen het toepassingsgebied van de EU-taxonomieverordening vallen, voor alle zes milieudoelstellingen het volgende gaan toelichten:

- (voor vermogensbeheerders) de overeenkomstig bijlagen III, IV en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor kredietinstellingen) de overeenkomstig bijlagen V, VI en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor beleggingsondernemingen) de overeenkomstig bijlagen VII, VIII en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie;
- (voor verzekerings- en herverzekeringsondernemingen) de overeenkomstig bijlagen IX, X en XI van de gedelegeerde verordening te rapporteren informatie.

Toelichtingen door niet financiële ondernemingen

Vanaf 1 januari 2025 (de facto voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024) moeten niet-financiële ondernemingen die binnen het toepassingsgebied van de EU-taxonomieverordening vallen, voor alle zes milieudoelstellingen het volgende gaan toelichten:

- het aandeel van voor de taxonomie in aanmerking komende ('eligible') en niet voor de taxonomie in aanmerking komende ('non-eligible') economische activiteiten in de totale omzet, kapitaaluitgaven en operationele uitgaven;
- de overeenkomstig bijlagen I en II van de gedelegeerde verordening te rapporteren begeleidende informatie.

Wijzigingen in de RJK-bundel

Belangrijkste wijzigingen in de RJK-bundel die voor het eerst van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024

De belangrijkste gewijzigde bepalingen (geldend voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024) voor kleine rechtspersonen zijn wijzigingen inzake:

- De verhoging grensbedragen zoals omschreven in de paragraaf 'belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'.
- Pijler 2-winstbelastingen zoals omschreven in de paragraaf 'belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'. In de RJK-bundel wordt in Richtlijn B15.127 naar de RJ-bundel verwezen voor de verwerking van Pijler 2-winstbelastingen. Daarom zijn deze wijzigingen ook voor kleine rechtspersonen van toepassing.
- De verduidelijking van de presentatie en classificatie van financiële instrumenten als eigen vermogen of als vreemd vermogen zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'. In de RJK-bundel wordt in Richtlijn B12.112 naar de RJ-bundel verwezen voor de classificatie van een financieel instrument als vreemd of eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening. Daarom zijn deze wijzigingen ook voor kleine rechtspersonen van toepassing.
- De inhoudelijke verduidelijking van de verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'. In de RJK-bundel wordt in Richtlijn B3.403 naar de RJ-bundel verwezen voor de verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening. Daarom zijn deze wijzigingen ook voor kleine rechtspersonen van toepassing.
- A2 'Verwerking en waardering' over de verduidelijking van de verslaggeving bij onzekerheid over de continuïteit, zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'.
- B3.2 'Fusies en overnames' over de verduidelijkingen met betrekking tot fusies en overnames, zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2024'.
- De presentatie en toelichting van langlopende activa en langlopende overlopende passiva die is verduidelijkt.
  - Als de overlopende activa een overwegend langlopende karakter heeft, worden deze onder de vaste activa gerubriceerd. Indien overlopende activa afzonderlijk onder de vlottende activa in de balans worden opgenomen, kan overwogen worden in de toelichting aan te geven tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (Richtlijn B5.2.203).
  - De RJ beveelt aan het kortlopende deel van de langlopende overlopende passiva te rubriceren als kortlopende schuld (Richtlijn B9.402). Als de overlopende passiva in een afzonderlijke rubriek onder de kortlopende schulden in de balans worden opgenomen, kan overwogen worden in de toelichting aan te geven tot welk bedrag de resterende looptijd langer is dan een jaar (Richtlijn B9.403).
- De Handreiking bij de toepassing van fiscale waarderingsgrondslagen:
  - Als in de fiscale aangifte goodwill, die is ontstaan bij de overname van aandelen, wordt verwerkt in het eigen vermogen, deze verwerking in de jaarrekening op basis van fiscale waarderingsgrondslagen wordt gevolgd (RJK D3.1.202 en RJK D3.2.202). Dit betekent dat als in de fiscale aangifte de goodwill ten gunste of ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht, in de jaarrekening de goodwill ook ten gunste of ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht.
  - De verwerking van fiscale correcties in de jaarrekening volgt de fiscale verwerking. Dit betekent dat als in de fiscale aangifte een fiscale correctie leidt tot een aanpassing van de belastbare winst over het betreffende (eerdere) boekjaar, de fiscale correctie in de jaarrekening van het huidige boekjaar retrospectief wordt verwerkt in de vergelijkende cijfers, ongeacht de omvang van de correctie. De aanpassing van de vergelijkende cijfers in de jaarrekening van het huidige boekjaar houdt geen wijziging in van de jaarrekening van het voorafgaande boekjaar. Als in de fiscale aangifte een fiscale correctie over een voorafgaand boekjaar leidt tot een aanpassing van de belastbare winst over het huidige boekjaar, dan wordt de fiscale correctie in de jaarrekening van het huidige boekjaar prospectief verwerkt, ongeacht de omvang van de correctie (RJK D3.1.402 en D3.2.402).

Belangrijkste wijzigingen in de RJk-bundel die voor het eerst van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2025

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft recentelijk de editie 2025 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen (RJk) gepubliceerd. Deze editie is van kracht voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2025, tenzij anders is aangegeven. De belangrijkste gewijzigde bepalingen voor kleine rechtspersonen zijn:

- Wijzigingen in B14 'Personeelsbeloningen' inzake de verduidelijkingen met betrekking tot de verwerking van vitaliteitsregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding, zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2025'.
- Wijzigingen in B9 'Verplichtingen / schulden' inzake de verduidelijkingen met betrekking tot de presentatie van schulden, zoals beschreven in de paragraaf 'Belangrijke wijzigingen van toepassing vanaf boekjaar 2025'.

KPMG

Laan van Langerhuize 1
1186 DS AMSTELVEEN
T +31 (0)20 656 78 90
www.kpmg.nl

Tanja van den Vlekkert-Zevenbergen

vandenvlekkert.tanja@kpmg.nl
T +31 (0)10 453 43 72

Coen Arnold

arnold.coenl@kpmg.nl
T +31 (0)20 656 71 04

home.kpmg/socialmedia

De in dit document vervatte informatie is van algemene aard en is niet toegespitst op de specifieke omstandigheden van een bepaalde persoon of entiteit. Wij streven ernaar juiste en tijdige informatie te verstrekken. Wij kunnen echter geen garantie geven dat dergelijke informatie op de datum waarop zij wordt ontvangen nog juist is of in de toekomst blijft. Daarom adviseren wij u op grond van deze informatie geen beslissingen te nemen behoudens op grond van advies van deskundigen na een grondig onderzoek van de desbetreffende situatie.

© 2024 KPMG Accountants N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit.
Alle rechten voorbehouden.

Ten slotte

Bronvermelding

De informatie in deze factsheet is in belangrijke mate ontleend aan het Ten Geleide bij de edities 2024 en 2025 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de RJ-Uitingen.

Nadere informatie

Uw KPMG-contactpersoon informeert u graag nader over de informatie zoals opgenomen in deze publicatie en de gevolgen daarvan voor uw onderneming.